

HET HEERLIJK AVONDJE

Nog maar vier weken en 't heerlijk avondje is weer gekomen. Wij vieten bij Van der Heem Den Haag het Sint-Nicolaasfeest alleen niet op een avond, maar op een middag en dit jaar precies op zaterdag 5 december.

Alle kinderen van onze werknemers in de leeftijd van 4 t/m 8 jaar worden met één van de beide ouders uitgenodigd in de grote zaal van het Ontspanningsgebouw. Het feest begint om half drie.

Voor de pauze zal Joh. Kranenburg de kinderen met zijn gezelschap vermaken, terwijl na de pauze Sint-Nicolaas zijn traditioneel bezoek zal brengen. De toegangsbevisen voor deze middag kunnen worden afgehaald op woensdag 18 november in de kantine van de Kastenfabriek tijdens beide pauzes.

donderdag 19 november in de kantine van de ENAF.

vrijdag 20 november in het Ontspanningsgebouw tijdens beide pauzes.

In Utrecht komt Sint-Nicolaas al vroege op bezoek en wel zaterdag 28 november in de kantine van het gebouw Absterderdijk. In het begin van de middag kijken de kinderen naar een film en naar..... ja, dat blijft nog even geheim.

Het feest is bestemd voor kinderen van 4 tot 10 jaar en duurt van twee tot half vijf. Kaarten kunt u bestellen bij de portiers van beide fabrieken.

MEDELINGEN VAN HET PENSIOENFONDS

Onder de rubriek „ONZE GELUKWENSEN” in het VDH-tje verschijnen regelmatig medelingen van huwelijk en geboorte.

Voor zover deze berichten betrekking hebben op deelnemers van het Pensioenfonds zorgt de administratie van dit fonds ervoor dat de wijzigingen in de burgerlijke staat van de deelnemers ook worden verwerkt in hun pensioenverzekering.

Naar is gebleken worden in deze rubriek niet alle VDH-huwelijken vermeld. Bovendien worden de minder aangename mutaties als echtscheiding en overlijden van de echtgenote vanzelfsprekend niet opgenomen.

Toch is het van het grootste belang dat het Pensioenfonds van al deze wijzigingen bericht krijgt.

Kort geleden is de administratie van het Pensioenfonds te weten gekomen dat de echtscheiding en nieuw huwelijk van een deelnemer niet was opgegeven en dus ook niet in de pensioenverzekering was verwerkt. Deze nalatigheid had zeer onaangename gevolgen kunnen hebben.

Het bestuur van het Pensioenfonds doet een dringend beroep op alle deelnemers en toekomstige deelnemers om mutaties als huwelijk, scheiding en overlijden van de echtgenote onmiddellijk op te geven aan de administratie van het fonds.

Zaterdag 2 januari vrij

Nieuwjaarsdag valt het komende jaar op een vrijdag en 2 januari dus op zaterdag. In de laatstegehouden vergadering van de Ondernemingsraad is de mogelijkheid bekeken zaterdag 2 januari vrij te zijn, waardoor wij drie dagen achter elkaar niet behooven te werken. Dit had tot gevolg dat besloten werd de uren die op zaterdag 2 januari niet worden gewerkt vooraf in te halen en wel in de periode van maandag 7 december tot en met vrijdag 18 december 1959.

In onze fabrieken wordt 's zaterdags niet overal evenlang gewerkt en daarom is de volgende algemene regel vastgesteld. Op de hele werkdagen in de eerdere genoemde periode zal de werkdag dagelijks met een tiende gedeelte van de totale werkdag op zaterdag worden verlengd. Daardoor worden de werkdagen in die twee weken van maandag tot en met vrijdag:

Maanweg

fabriek: 7.42—17.30 uur
kantoor: 8.30—17.30 uur

ENAF

fabriek: 7.42—17.24 uur
kantoor: 1e week 8.30—17.24 uur
2e week 8.30—17.18 uur

Utrecht:

fabriek: 7.30—17.12 uur
kantoor: 1e week 8.30—17.24 uur
2e week 8.30—17.18 uur

Mede namens mijn man wil ik langs deze weg directie, chefs en collega's van harte danken voor de gelukwensen en de mooie cadeaus die wij ter gelegenheid van ons huwelijk mochten ontvangen.
C. M. Bottinga-van Thiel Bergijns,
Hoofdboekhouding.

Op de afdeling Nabewerking in Utrecht is de heer P. Soudaar werkzaam, die donderdag 19 november zijn 12½-jarig jubileum viert. Onze gelukwensen.

Oplossing puzzel 19

De niet geheel volledige puzzelopgave had tot gevolg dat verschillende oplossingen mogelijk waren, zodat wij niet in staat zijn de enige juiste oplossing te publiceren.

Prijswinnaars

1. (f 15,—) H. Bultman, 2510.
2. (f 10,—) H. Lissenberg, Utrecht.
3. (f 7,50) A. van Haagen, 3690.
4. (f 5,—) J. Breure, 2010.
5. (f 5,—) W. de Kuyper, 1506.
6. (f 5,—) W. J. H. Visser, 2933.

Onze gelukwensen!

HUWELIJK (Maanweg):

K. van Amstel, Constructiebureau Elektronische Apparaten, met mej. T. Eveleens, d.d. 30-10-1959.

GEBOREN (Maanweg):

Pieter, zoon van G. Ouwens, Gereedschapmakerij, d.d. 17-10-1959; Sonja C., dochter van C. Lindenhof, Stofzuigermontage, d.d. 2-11-1959; Hella A., dochter van H. M. Vermeer, Constructiebureau Huishoudelijke Apparaten, d.d. 2-11-1959.

GEBOREN (Utrecht):

Gerarda M., dochter van J. Hagemans, Morlange, d.d. 24-10-1959.
Wim en Elyen, tweeling van W. B. Bakker, Keulsekade, d.d. 3-11-1959.

Wij danken u...!

Mede namens mijn vrouw dank ik directie, chefs, collega's en Ziekenthoest voor de vele blijken van belangstelling tijdens mijn ziekte ondervonden.

F. Versluis, Kastenfabriek.

Mede namens mijn echtgenote dank ik directie, chefs en collega's voor de belangsstelling en cadeaus bij mijn 12½-jarig jubileum.
A. P. de Bruyn,
Radioomlaging.

het V.D.H.-tje

Redacteur:
C. SCHREVEL
Nr. 622
14 november 1959

**VANDER
HEEM**

PERSONEELSORGAN VAN VAN DER HEEM N.V. EN AANVERWANTE BEDRIJVEN - DEN HAAG EN UTRECHT

KLEINE BELEVENISSEN OP EEN SNIPPERDAG

„Zeg”, zei mijn vrouw, „als je toch naar de stad gaat, breng dan gelijk een klosje zwart machiegaren mee en zo'n rol plastic waslijn”. Ik voorzag alweer een karweitje van waslijnen spannen.

„O ja, en dan kun je op de terrugweg bij de kruidentier ook wel een kilo suiker, een ons thee en vier gaspenningen meerenngen!”

Ik stopte het boodschappenretje in mijn zak en terwijl ik de trap afliep riep zij nog: „Blijf je niet te lang weg, dan kun je die waslijnen nog even op zolder spannen”. Mijn voorzeggende geest kreeg dus weer gelijk. Vrouwen schijnen te denken dat snipperdagen uitsluitend zijn ingesteld om hun man dan als een soort hulpje-voor-halve-dagen te gebruiken.

Op de lijnbaan zag ik een jochie van een jaar of tien lopen, die een zeer gestlaagde imitatie was van Jackie Coogan, die kleine held van het witte doek uit de

de; niet luid en krijsend, maar zo'n zacht noordringend gefengel.
Een vriendelijk uitziende oude dame

OPEN BRIEF AAN DE DIRECTIE

DUISSLAND—NEDERLAND

Woorden met een magische kracht
Het heeft bij ons vele tongen in beweging gebracht.
O, was ik nog slechts één dag vrijgezel.

Ik Nam de trein naar Keulen, dat weet ik wel!
Maar nee, het was ons zelfs niet beschoren

Om het radioverslag te horen,
Want dinsdagmiddag klonk het monotone geluid:

„Kan je overwerken? Warm of koud?”

Maar was het daarmee uit?

Nee, want de directie — naar ik veronderstel — had een plan bedacht.

Dat mij en alle overwerkers in extase heeft gebracht:

4 TV's (het is mogelijk dat ik me heb verteld)

4 TV's stonden woensdag voor ons opgesteld.

En zo konden wij, heerlijk onder het eten,
Achterover in onze stoel gezeten,

Het Duitse spel bewonderen.

Het was of ik het in Keulen hoorde donderen.
Directie, wij als overwerkers brengen voor dit gebaar

Gesamenlijk de handen op elkaar.

Duitsland — Nederland,
De strijd gaat door op hoog niveau;

Ook hiertin krijgen wij het niet cadeau.

Economisch heeft Duitsland nog veel pijlen op z'n boog.

Van der Heem-ers houdt dit goed in 't oog.

Geen woorden, maar daden; wij willen bovendien.

Geen woorden, maar daden; geen land dat ons
van de wereldmarkt zal slaan.

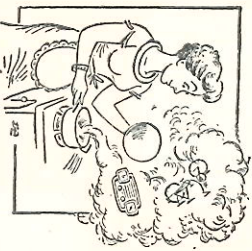
Namens de overwerkers,
Houtius.

De uitslag van de Sinterklaas-typewedstrijd

..... is nog niet bekend. Maar wel is bekend, dat de best getranden in hun groep de prijzen in de wacht zullen slepen. Oefenstof bij de heer Koopman, Typekamer.

Wegens gebrek aan plaatsruimte konden wij dit gedicht niet eerder publiceren. Hoewel wij alweer een andere Interlandwedstrijd achter de rug hebben, menen wij u deze regels toch niet te mogen onthouden.

VOORCALCULATIE

door J. WEZENAR

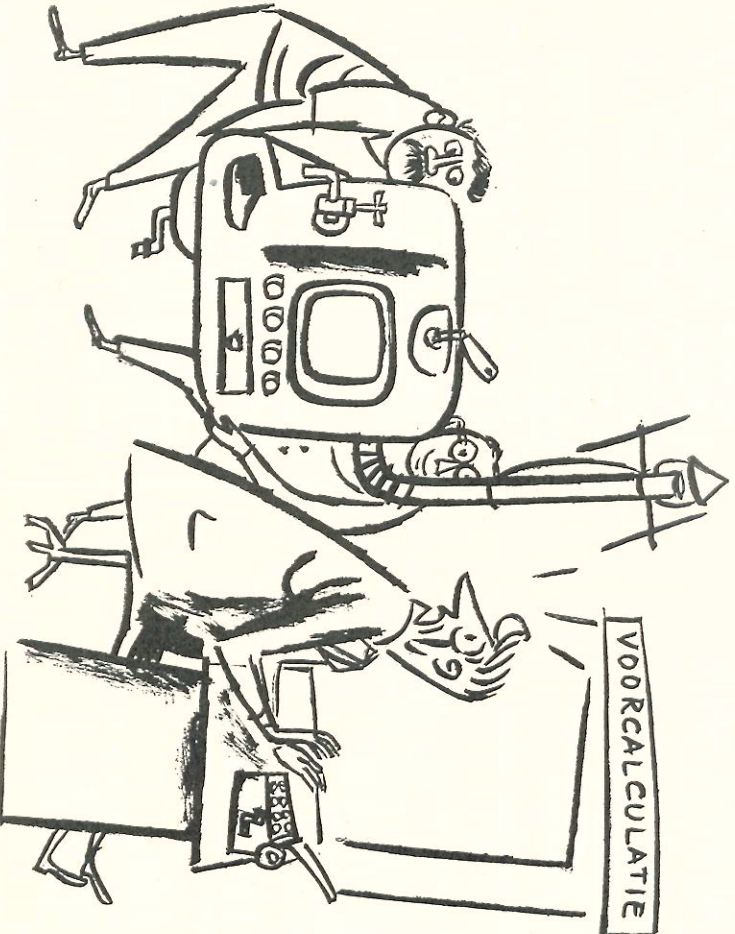
UIT DE VDH-KRUKKEN

De voornaamste taak van de afdeling Voorcalculatie is het vooraf berekenen van de kostprijzen van artikelen, die in onze fabrieken „misschien zullen worden geproduceerd“. Er staat „misschien“, omdat het lang niet zeker is, dat het artikel werkelijk in productie komt. Dit is geheel afhankelijk van de verkoopmogelijkheden en hierbij speelt de prijs wel de voornaamste rol. Voor alles moet dus bekend zijn, wat de fabricage van een artikel zal gaan kosten.

Nu zijn er twee mogelijkheden:

1. Van der Heem heeft zelf een nieuw product of nieuw model ontwikkeld en wil dit op de markt brengen;
2. een afnemer vraagt een offerteprijs aan voor het doen fabriceren bij Van der Heem van een nieuw product.

In het eerste geval is aan onze ontwerparfdeling al onmiddellijk bij het vestrekken van de ontwikkelingsopdracht een richtprijs opgegeven, dus hoeveel het nieuwe product mag gaan kosten. Nadat door de laboratoria en constructiekenamers de technische en esthetische eisen onderzocht en vastgesteld zijn, wordt de afdeling Voorcalculatie uitgenodigd aan de hand van mondelinge toelichtingen, schetsen, monsters, schema's, proefmodellen e.d. reeds een voorlopige kostprijs te maken. Hoe meer gegevens, hoe beter de kostprijs kan worden begroot, maar meestal is in dit beginstadium slechts weinig bekend en moet er veel worden geschat. In het tweede geval verschijnt een nieuw product of de tekeningen ervan geheel compleet op tafel en zijn alle ontwerper werkzaamheden door de afdeling verricht. Enerzijds dus eenvoudiger, anderzijds is de afdeling Voorcalculatie niet bij de ontwikkeling be-

trokken geweest en heeft dus geen invloed kunnen uitoefenen op de kostprijs van een ontwerp.

De Voorcalculatie moet dus, meestal op korte termijn, antwoord kunnen geven op de vraag van de commerciële afdeling, „Wat zal de fabricage van dit artikel kosten?“ De commerciële afdelingen bepalen zelf de verkoopcondities, de winstmarges en de overige commerciële kosten (garantie en service). De Voorcalculatie stelt dus geen verkoop-prijzen vast; zij bepaalt uitsluitend de kostprijs en bemoeit zich niet met de commerciële kant. Er wordt vaak bij haar „gegingeld“ over de prijs, maar deze afdeling houdt zich uitsluitend aan een formule, die de uitkomst vormt van een formule, waarbij de verschillende kostenfactoren zo juist mogelijk zijn benaderd en nimmer beïnvloed mogen worden door incidentele factoren.

Ontvangen wij een opdracht en gaan wij dus het artikel vervaardigen, dan wordt een veel uitvoeriger calculatie opgesteld, die niet alleen dienst doet als prijsbepaling, maar ook als taakstelling voor de afdelingen die bij de productie betrokken zijn.

De kostprijs van ieder artikel bestaat

uit materialen, lonen en onkosten.

De materialen — dit zijn alle grondstoffen en onderdelen waaruit het product is opgebouwd — worden berekend aan de hand van invoerrechten, omzetbelasting, vrachten, bankkosten, enz. Met behulp van bepaalde normcijfers wordt het materiaalverbruik nog verhoogd met de onkosten, die verband houden met de materialen (magazijnkosten, rente).

De loonkosten omvatten alle lonen, die op de verschillende fabrieksafdelingen worden uitgegeven bij het vervaardigen van het product. Van ieder onderdeel moet worden nagegaan hoeveel tijd het fabriceren vergt. Dit geschiedt meestal in samenwerking met de afdeling Werkvoorbereiding, maar wanneer er nog onvoldoende gegevens bekend zijn, wordt er zelfstandig een schatting gemaakt. De fabricagecijfers worden omgerekend tegen de zogenaamde periodecijfers; dit is de prijs, die één periode van een bepaalde handeling op een fabrieksafdeling kost. Deze prijzen worden berekend door de Hoofdboekhouding, gelden in het algemeen voor een kalenderjaar en omvatten niet alleen de loonkosten, maar ook alle onkosten, die ten laste van de betreffende afdeling komen, zoals indirecte lonen en salarissen, sociale lasten, energiekosten, afschrijvingen rente en huisvestingskosten.

Buiten de kosten, die rechtstreeks verband houden met de fabricage zijn er nog kosten die betrekking hebben op de ontwikkeling, fabricagevoorbereiding, stempels en gereedschappen; de zogenaamde initiale kosten. Ook deze kosten moeten in de kostprijs tot uitdrukking komen, wat in het algemeen door middel van een omslagpercentage geschiedt. Verder wordt de kostprijs nog verhoogd met enige algemene toeslagen voor in-courant, opleiding en risico's tijdens de fabricage.

Aldus is een voorcalculatie verkregen die enerzijds als taakstelling dient voor de fabrieksafdelingen en anderzijds de inkooprijzen vormt voor onze commerciële afdelingen.

Wanneer de fabrieksafdelingen tegen deze prijzen kunnen produceren en de commerciële afdelingen met een reële winstlooslopingslag kunnen verkopen, heeft het nieuwe product een steentje bijgedragen tot de goede gang van zaken in onze onderneming.

Of het eerste het geval is, namelijk of de fabriek inderdaad tegen de voorgerecalculeerde prijs gefabriceerd heeft, moet onze afdeling Macalculatie onderzoeken. Over deze afdeling in een volgend nummer.

Hiermede zeg ik namens mijn echtgenoot de directe, chefs en collega's hartelijk dank voor de prachtige cadeaus, die ik bij mijn huwelijks van u mocht ontvangen.
J. M. van der Wal-Spruyt,
Schoonmakersst.

Mijn hartelijke dank aan chefs, bezen, collega's en Ziekentrost voor de belamstelling, die ik tijdens mijn ziekte mocht ontvangen.
E. Baan,
TV-Montage.

Mede namens mijn vrouw dank ik directe, chefs en collega's voor de prachtige bloemen en geschenken, die ik bij mijn 12½-jarig jubileum mocht ontvangen.
G. J. W. Duvestijn,
Ink. Goederencontrole.

Geluk en geld

Van de week las ik, wie thans als de rijkste man van de wereld wordt genoemd. Aanwakkeltje dacht ik dat het iemand als Ton Saod zou zijn. Maar het is weer eens een Amerikaan, een man van nu 68 jaar oud, Sid W. Richardson. Zijn vermogen schat men op 700 miljoen dollar, dat is dus een heere cent, waarbij je bepaald geen krimp hebt in je uitgaaven van elke dag.

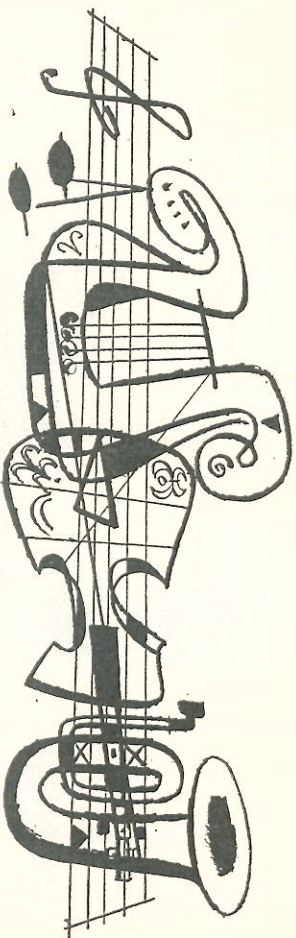
Deze rijke heer waakt zorgvuldig over zijn verworven bezit — en dat kun je hem niet kwalijk nemen; hij tracht het zo mogelijk nog te vergroten — ook dat is nog begrijpelijk; wanneer heeft een mens genoeg naar zijn zin?

Maar deze rijkste man van ons allen op deze aardbol verkiest op zijn 68e levensjaar, dat hij nog geen tijd heeft gehad om aandacht te geven voor heilzaamheid en welte doen aan andere mensen. Hij denkt bijblijbaar, daar nog vele jaren de tijd voor te zullen krijgen; misschien als hij boven een bepaald bedrag meer bezit dan thans. Bij 700 miljoen moet je ook wel oppassen dat je voor sociale doeleinden niet te royaal wordt, zodat je zelf te kort zou komen. Deze geldmagnaat is kennelijk zelf hard toe aan een sociale zorg om hem zijn gestelijke armoede te doen besseffen. Wat een geluk heeft deze man zich zijn hele leven ontegd!

Nu dank ik tegelijk aan het bezit van de bisschop vorige week aan ons bedrijf, mgr. Jansen van Rotterdam. Hij kwam zich eens op de hoogte stellen van het bedrijfsleven in zijn diocese en voordat van de sfeer, waarin zoveel mensen dagelijks in de bedrijven hun leven doorbrengen. Tijdens dat bezoek zei hij in een gesprek ongeveer dit: „Het lijkt me een grote voldoening om niet alleen economisch en financieel successen te bereiken door een gezond bedrijf, maar vooral ook te weten, dat men daarvoor voor zoveel andere mensen een stuk geluk produceert.“

We zouden met Kerstmis of de jaarwisseling deze woorden misschien als wandelstap aan Sid Richardson kunnen aanbieden. Zou hij 't snappen?

Nu kunnen we echter gemakkelijker van hiervan lekker zitten afgereven op de Amerikaanse gelidstaf. Maar we zouden nuttiger werk doen door ieder in eigen omgeving wat meer geluk voor anderen te produceren. Want of je nu andere mensen uit je gedachten wegduwt terwille van tachtig gulden per week of terwille van tachtig gulden per uur, och, dat is dezelfde geestelijke armoede en sociale onvruchtbaarheid. Want Sid Richardson is heus de enige niet, die nog geen tijd heeft kunnen vinden om wel te doen aan medemens door alleen aandacht op te brengen voor zijn eigen verlangens.
Scheurer.

MUZIKALE MOMENTEN

EDVARD HAGERUP GRIEG (1843—1907)

Met de muziek van de Noorse componist Edvard Grieg is het merkwaardig gesteld. In officiële kringen wordt er op zijn muziek nogal wat aangemerkt en men is het lang niet altijd eens over zijn meesterschap. Degenen die deze bezwaren niet kent (of ze negeren) geniet echter als er een of ander werk van Grieg wordt gespeeld.

De bekoorlijke, poëtische muziek, met de eigenaardige Noorse klanken, is een visitekaartje voor zijn kunst. Iemand die bij voorbeeld het prachtige „Morgenstimming“ hoort, ondergaat een gevaarlijke dood die niet te omschrijven valt. Grieg wordt veelal gezien als een miniatuurst. Een miniatuurst echter die groot was in het kleine, en die het dichtstbijzijnde element zeker niet verwaarloosde. Edvard Grieg, die in 1843 te Bergen in Noorwegen werd geboren, erde van zijn moeder, die een goed pianiste was, zijn muzikaleit. Desondanks had hij geen sterk verlangen musiciens te worden. Hij werd echter enthousiast gemaakt door de Noorse violist Ole Bull. Deze verzocht de moeder van Grieg, de jonge Edvard naar het conservatorium te Leipzig te sturen. Hij slaagde daar in 1862 met eervolle vermelding. Grieg had voor dit examen eigenlijk te hard gewerkt; hij werd zwaar ziek en heeft zijn leven lang een zwakke gezondheid gehouden.

In 1864 trouwde hij met zijn nicht Nina Hagerup, een gevierde solozangeres. Voor haar schreef Grieg een groot aantal liederen. Deze liederen werden ook buiten Noorwegen bekend doordat zijn vrouw menigmaal in het buitenland optrad en zijn composities zong.

In 1870 ontmoette hij in Leipzig de beroemde pianist Franz Liszt. Deze werd sterk geïmponeerd door het pas voltooide pianoconcert van Grieg, en hij stak zijn bewondering dan ook niet onder stoelen of banken.

Bij Peer Gynt, het werk van de schryver Ibsen, schreef Grieg de muziek. Enkele stukken uit dit drama zijn door de componist tot suites 1) verenigd.

Langzamerhand werd Grieg bekender en drong zijn kunst meer en meer door. Het Noorse parlement erkende zijn grootheid en gaf hem een geregeld financiële bijdrage. Na veel jaren van vruchtbaar componeren, overleed in 1907 Edvard Grieg in zijn geboorteplaats Bergen.

1) Suite = verzameling dansen in dezelfde toonsoort.

Van der Meulen.

Het komt in orde

Om twee redenen hebben wij deze kop gekozen boven het artikel van de jubileumviering van de heer N. Kouwer, in de eerste plaats omdat het een karakteristieke uitdrukking van de jubilaris is en in de tweede plaats omdat de viering van zijn 25-jarig jubileum vrijdag 6 november in de kantine van de Kastenfabriek ook in orde kwam.

Overduidelijk bleek hier de grote waardering, die de heer Kouwer bij Van der Heem geniet. Zelden maakten wij zo'n grote opkomst van belangstellenden mee. De waardering voor zijn persoon en prestaties bleek ons uit de verschillende loespreken, die achtereenvolgens gehouden werden door de heren ir. W. J. Boot, bedrijfsleider, dr. J. H. Scheurer, chef personeelszaken, A. van der Kade, secretaris Ondernemingsraad en N.W. Lagendijk in de kwaliteit van brandveercom-mandant. Jammer was het dat de heer Noordeloos, zijn chef, wegens ziekte dit samenzijn niet kon bijwonen, maar veel werd goedgeemaakt door het originele idee om een korte speech van de heer Noordeloos op de band op te nemen en die bij de hulding af te draaien.

KOM ERIN

Binnenkort zullen, evenals in voorgaande jaren, de leerlingen van enige U.I.O.-scholen een bezoek aan ons bedrijf brengen.

Deze bezoeken, die georganiseerd zijn in samenwerking met het Gewestelijk Arbeidsbureau, zullen plaats vinden op de vrijdagen 20 en 27 november aansstaande en wel van 2 tot 5 uur 's middags.